

S'atura el rellotge de la liberalització

La batalla sobre els horaris comercials és, interessos econòmics a banda, una lluita entre la defensa del petit i mitjà comerç tradicional davant el foment de les grans superfícies. La nova llei estatal no agrada als gegants, i algunes comunitats autònomes l'ajusten. Parlem amb els sectors implicats de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià.

D'ací a uns anys, vostè, que potser pateix d'insomni, podrà alçar-se del llit, a mitjanit, vestir-se —això sempre—, i dirigir-se a la gran superfície comercial més propera a fi de distraure's. Aquest fet, que avui ens sembla que voreja la ciència-ficció, és ben possible que siga quotidià tard o d'hora, perquè la força de les grans empreses és enorme, i perquè, ens agrade o no, el liberalisme econòmic és defensat des de molts àmbits. Campe qui puga, o el darwinisme social del nou segle, vaja.

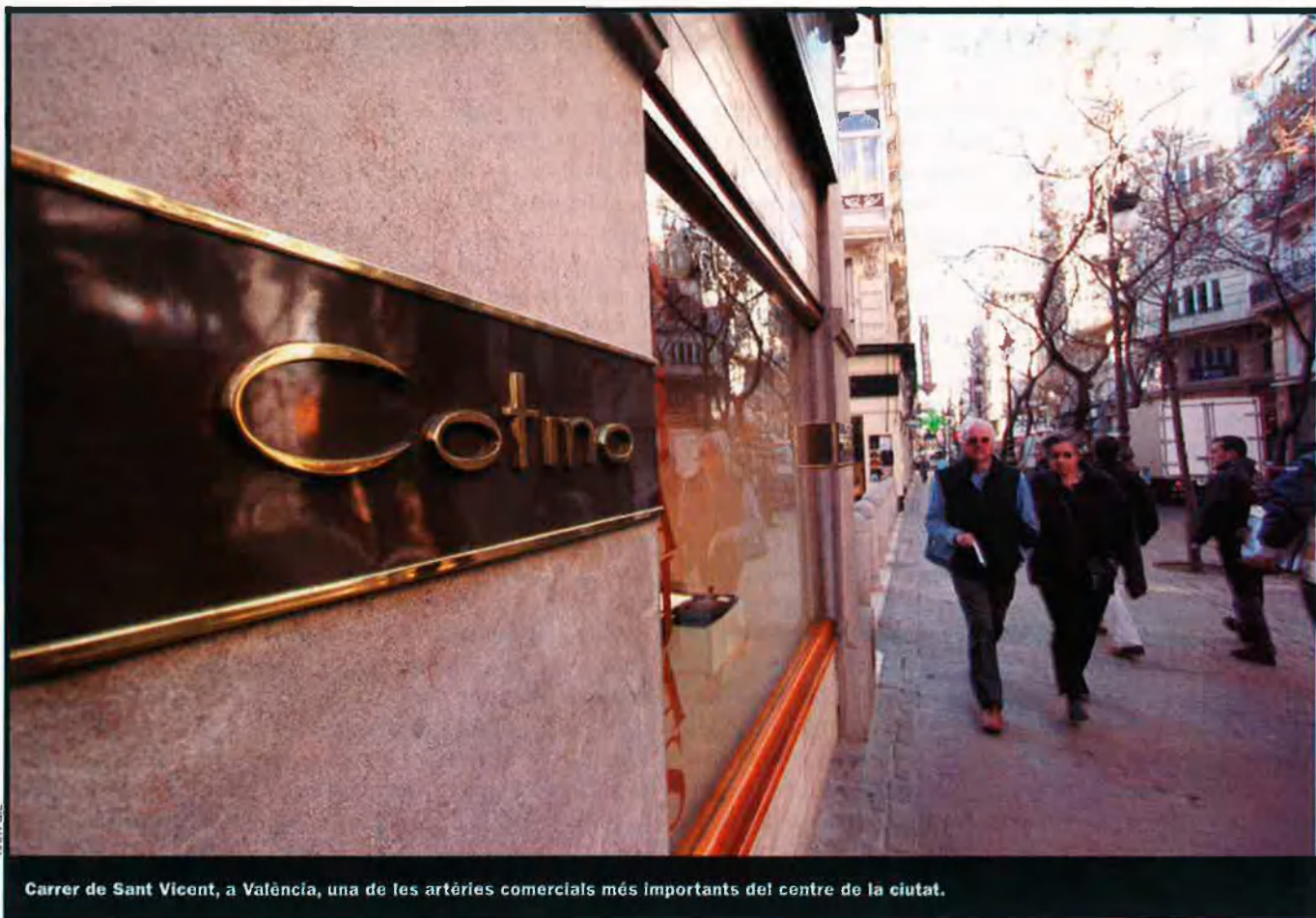
El Govern espanyol ha alentit la marxa cap a la completa llibertat d'obertura, n'ha posat restriccions a través de la llei 1/2004 d'horaris comercials, i ara és el torn dels executius autonòmics, que són els encarregats últims de regular-los. Aquest és un terreny que ha patit canvis vertiginosos, com si es tractara d'una muntanya russa: de la llibertat plena instaurada per Miguel Boyer el 1985 —maleïda pel petit comerç— a la severa regulació de l'etapa final de Carlos Solchaga —1993— i, tornem-hi, a la desregulació a què aspirava Rodrigo Rato des del 1996. Fins al 14-M.

D'aquesta manera, el 25 de novembre passat el Senat —on el PP té majoria, absoluta en aquest cas, gràcies als vots negatius de CiU— rebutjava el primer projecte de llei del govern Zapatero. L'afectat era José Montilla, ministre d'Indústria, Comerç i Turisme, i el tema, els horaris comercials.

Un mes després, la correueta, PSOE, ERC i Esquerra Verda aprovaven una redacció que aturava la liberalització absoluta que hauria entrat en vigor l'I de gener d'enguany, i, més encara, reduïen els mínims: de 90 a 72 hores setmanals, i de dotze a vuit festius podran estar oberts al públic els establiments que tenen limitació horària. Paràmetres a partir dels quals les comunitats autònomes han d'establir la norma definitiva, un pas que de seguida van fer totes, llevat del País Valencià, on encara continua negociant-se.

Les autonomies han tendit a assumir els postulats de Montilla. Els festius feiners per a les grans superfícies ens en donen una idea: només Madrid i Múrcia, ambdues governades pel PP, se n'excedeixen. Vint i dotze, respectivament. La resta, vuit, amb excepció de Navarra —que en preveu dotze però que, com va passar el 2004, no els esgota—, i el País Basc, que n'hauria d'obrir dos però on, per exemple i segons ha sabut EL TEMPS, els treballadors d'Eroski s'han negat a fer-ho.

Unes rebaixes que han posat en peu de guerra les grans superfícies, agrupades entorn d'ANGED (Associació Nacional de Grans Empreses de Distribució, on hi ha Carrefour, Alcampo, El Corte Inglés, Media Markt, Cortefiel o FNAC), que acusen el Govern de reduir la competència i d'empitjorar la productivitat, tot el contrari d'allò que va prometre. Fonts d'ANGED expliquen els cinc principals motius d'oposició: "La gestió empresarial serà més complicada, perquè cada au-

Carrer de Sant Vicent, a València, una de les artèries comercials més importants del centre de la ciutat.

tonomia té una normativa distinta; com que són menys les hores i dies d'obertura, les empreses hauran de reduir o bé la productivitat o bé la plantilla; augmenten les dificultats d'organització interna del treball, que dependrà de la ubicació de cada centre; hi ha nous obstacles perquè les empreses s'ajusten a la demanda dels clients, i és una tanca que s'afegeix a les ja existents per a la distribució comercial, com ara les moratòries, els impostos especials, etc." Des d'ANGED troben que la nova llei, acompanyada de les dificultats per instal·lar més grans superfícies que ja hi ha en molts llocs, no afavoreixen el petit comerç i, alhora, minva la seua capacitat de generar més ocupació.

En canvi, tot i que amb matisos dependent de qui parle, la resta de sectors implicats hi tenen certa confiança. Veiem-ho tot seguit de veu dels protagonistes.

A l'expectativa. Pel que fa al País Valencià, l'Observatori del Comerç –òrgan no vinculant que aplega els sectors impli-

cats– es va reunir el 17 de gener. Cadascú va aportar-hi la seua proposta, i la Generalitat Valenciana, a través del conseller d'Empresa, Universitat i Ciència, Justo Nieto, presentava el seu avantprojecte de llei el 3 de febrer. Lluny dels 16 festius que demanaven obrir les grans superfícies –abans havien parlat fins i tot de vint–, el Consell feia seu el mínim de vuit. Aquest dimecres 23 l'Observatori ratifica la seua posició, i el tràmit parlamentari que approve la llei tardarà uns mesos. Supermercats, comerços xicotets i mitjans i consumidors, mitjançant les seues associacions, han mostrat el seu suport. ANGED s'hi oposa, i amenaça d'obrir els comerços, unilateralment, aprofitant que la llei tardarà a ser vigent.

Andoni Monforte, director de l'Associació de Supermercats de la Comunitat Valenciana (Asucova, que aplega Mercadona, Caprabo, Consum, Más y Más, entre d'altres), diu que el pas de vuit a dotze festius no ha estat òptim: "Cap petit o mitjà comerç va obrir els dotze dies; de

fet, tots van fer-ho, com a màxim, cinc dies. Ens parlen d'Europa, que cal liberalitzar els horaris, però la tendència a tot el continent és no obrir els festius. Avui és normal que treballen els dos membres de la parella, i sovint tots dos ho fan al comerç, que té un 70% de treballadores." Monforte apunta que "ací, els comerços que més s'han desenvolupat els últims dos anys són les botigues de conveniència –VIPS, Opencor...– i les grans superfícies. Des d'ANGED diuen que són 'el portaveu del tripartit' [per voler adaptar l'anomenat 'model català' de reducció de festius feiners], però el que passa és que empreses que no són d'ací volen obviar allò que hem pactat ací. Ja tenim la taxa de centres comercials més alta per cada mil habitants d'Europa. A Catalunya, n'hi ha 50; a Madrid, 109, on a més prohibeixen supermercats de més de 750 m²".

Per la seua banda, Fernando Moner, president d'Avacu (Associació Valenciana de Consumidors), veu amb bons ulls la resolució de l'Observatori, que parla

JOSEP HUGUET I BIOSCA

En defensa de la sobirania competencial

El canvi de govern que es produí a Madrid, ara ja fa gairebé un any, representà una millora substancial de les relacions entre la Generalitat de Catalunya i l'administració de l'estat. Els grans causants foren, per una banda, una major sintonia política, però principalment una manera de fer política estatal més receptiva al diàleg i a la negociació. Sense deixar de valorar positivament aquest canvi d'escenari també cal remarcar que, tenint en compte el punt de partida que havia marcat el Partit Popular en les passades dues legislatures, el PSOE no ho tenia gaire difícil per fer passos endavant en el restabliment d'una atmosfera de major normalitat democràtica.

Aquest canvi d'escenari es visualitzà molt clarament en el desenvolupament de competències que em són pròpies com a conseller: el desplegament de la nostra política comercial destinada a preservar l'equilibri de formats comercials i potenciar la funció social, sostenible i l'urbanisme compacte que té el nostre model de comerç petit i mitjà. L'entrada del nou govern va comportar un canvi de perspectiva radical. Si abans del 14 de març del 2004 el PP es plantejava la fita de liberalitzar completament els horaris d'obertura comercial, fet que xocava frontalment amb el model plantejat per la Generalitat, les posicions s'aproximaren força més amb el PSOE. Així, el Govern de l'estat proposà un nou marc normatiu que, per bé que mantenia diferències sensibles amb el català, acostava la posició de les dues administracions.

No obstant això, el meu deure com a conseller de Comerç, Turisme i Consum ens impulsa a ser exigents: cal garantir que

la Generalitat tingui la capacitat d'exercir plenament aquestes àrees competencials en les quals té competència exclusiva. Recentment, un dictamen del Consell Consultiu, tal com ja havia apuntat ERC durant la seva tramitació, detecta elements d'inconstitucionalitat a la llei d'horaris comercials espanyola. La seva disposició final primera qualifica la totalitat de la llei com a bàsica i, per tant, relega l'exclusivitat competencial de la Generalitat en matèria de comerç interior. No podem permetre que l'abús del principi constitucional pel qual l'estat té competència exclusiva en matèria de "bases y coordinación de la planificación general de la actividad económica" (Art. 149.1.13) limiti la capacitat legislativa de la Generalitat de Catalunya per regular el sector. Amb vista a la redacció del nou Estatut, en el qual pretenem reforçar legislativament les atribucions que ens són pròpies, acceptar una llei de bases amb aquest nivell de concreció seria força incongruent.

Ningú no ens podrà negar que des de la Conselleria sempre ens hem mostrat oberts al diàleg amb el Govern espanyol. Ho vam posar de manifest a l'hora de resoldre les possibles disfuncions entre les dues normatives en la fase final d'elaboració amb el ministre d'Indústria, Turisme i Comerç, José Montilla. Un diàleg que parteix també d'unes conviccions molt bàsiques en el procés neoconstituent que estem vivint: garantir la màxima sobirania del govern de Catalunya.

Josep Huguet i Biosca és conseller de Comerç, Turisme i Consum de la Generalitat de Catalunya

de començar amb vuit festius però, en els pròxims tres anys, de modificar la xifra, i que estudis "seriosos i independents" en detecten la influència. "El consumidor vol competència, el beneficia." No dóna suport, però, al posicionament de l'OCU (Organització de Consumidors i Usuaris), que clama per la llibertat absoluta: "Això crearia confusió en el consumidor. Com a màxim cal obrir dotze festius, més dies pot estimular el consumisme excessiu i l'increment dels preus. L'OCU està immersa en Edocusa, que és una editorial amb 80% de capital forà, i darrere seu hi ha interessos empresarials."

Han corregut rumors sobre la possible dissolució de l'Observatori, per la pressió de les grans superfícies. Però cal tenir en compte que el petit comerç representa el 16% del PIB al País Valencià. Un cas semblant al de Catalunya i, al mateix temps, molt diferent al de Madrid, com demostren les dades: a Madrid hi ha 26.083 comerços minoristes, amb un to-

tal de 736.546 m²; molt per sota de Catalunya -50.652 botigues que sumen 1.686.300 m²- i del País Valencià -32.666 locals i 1.021.980 m².

Defensar el botiguer. Les intencions del Govern català són, cada vegada més intensament, protegir el petit comerç de la força de les grans empreses. Per exemple, establint una moratòria a l'obertura de nous grans centres comercials fins a l'agost, mesura que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya anul·là la setmana passada perquè vulnera l'esperit de la llibertat d'empresa.

A més, el conseller de Comerç, Turisme i Consum de la Generalitat, Josep Huguet, pretén que el Govern català s'opose a la llei espanyola d'horaris, que preveu llibertat absoluta als establiments que no superen els 300 m², mentre que a Catalunya no han de superar els 120 m².

"Aquesta llei vol preservar el model comercial català, que es caracteritza per l'e-

quilibri entre els diferents formats del comerç detallista sobre la base d'una important presència de la petita i mitjana empresa comercial en el teixit urbà", re-
sa el projecte de llei presentat en la sessió del 29 de novembre passat, votat afirmativament per tots els grups amb esmenes de CiU i PP. "El comerç urbà de proximitat, integrat majoritàriament per empreses petites, compleix també una funció econòmica important, ja que és un factor clau en la creació de treball autònom i en la redistribució de la renda", detalla.

Bernardo Fernández és portaveu de Comerç i Consum del PSC al Parlament, i ha viscut de ben a prop el naixement de la llei. Assegura que "té un fort contingut social, hem volgut conciliar la vida laboral amb la familiar, i preservar els legítims drets dels treballadors del sector, ja siguin assalariats o per compte propi".

Fernández opina que "no tothom pot ni vol desplaçar-se per fer la compra quotidiana o qualsevol altra, cal preservar el

dret dels ciutadans a escollir. Aquest model no és exclusiu de Catalunya, és comú a tot l'arc mediterrani; ni els pobles ni les nostres ciutats no serien iguals sense això que anomenem comerç urbà”.

El cap de setmana del 12 i 13 de febrer inspectors de la Generalitat van advertir 302 establiments (sobretot regentats per xinesos, pakistanesos, magribins i sud-americans; únicament el 5% eren catalans) que infringien els horaris en vigor a Catalunya des de l'1 de gener. De moment només s'ha informat els responsables, però s'anuncien fortes sancions.

A Gabriel Isard, vocal de la junta directiva de l'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC), li satisfia la llei catalana, perquè “hi ha un equilibri entre el centre i la perifèria, i és millor obrir vuit que dotze, si aquests quatre els posen a l'agost”. “Aquí volem que els centres de les ciutats siguin oberts, vius, passejar-hi, però no hem d'oblidar que els centres comercials dinamitzen les botigues dels voltants”, afegeix. En tot cas, aplaudeix mesures com les de l'Ajuntament de Barcelona, que vol ampliar els horaris dels mercats municipals.

A la Catalunya Nord, però, el panorama és més magre. El Govern de Jacques Chirac ha permès l'obertura en cinc diumenges més –fins ara n'eren dos–, un fet que ha escandalitzat la Unió Professional Artesanal. El fet s'agreuja amb els 100.000 m² més de grans superfícies creats en els últims quatre anys, una de les zones de l'estat francès més atapeïdes.

Xoc d'interessos. A les Illes, on també els festius s'han reduït a vuit, Claudia de Haro, vocal de consum de Nuredduna, associació balear de la Confederació Espanyola d'Organitzacions d'Ames de Casa i Consumidors i Usuaris (CEACCU), no vol limitacions horàries: “Cada empresa ha de fer un estudi de les seves necessitats, perquè les necessitats dels consumidors han canviat, la mestressa de casa a temps complet desapareix. Així, les petites superfícies, com abans s'adaptin, millor, perdran menys clients. La gran superfície dona més possibilitats, però la gent s'estima més el petit comerç, que pot competir en servei.” Per a De Haro, com més festius oberts al públic, millor. Com a membres del Consell Assessor de Co-

merç, accepten les lleis del Govern balear –“encara que no ens agradin”, diuen– i no pateixen per les sòcies casades amb homes que posseeixen un petit negoci que tremolaria amb la llibertat d'horaris a què aspiren: “Hi ha sòcies que no ho entenen, però nosaltres representem els consumidors, tots els consumidors.”

Com en el cas català –i com segurament passarà amb les comunitats governades pel PP–, Balears presentarà un recurs al Tribunal Constitucional sobre la llei estatal. El Govern de Jaume Matas ha elaborat un informe jurídic en què recorda que la regulació de les botigues de conveniència i els xicotets comerços és competència exclusivament autonòmica. Sobre el comerç interior l'estat només ha de fixar una regulació bàsica, i, segons l'executiu illenc, les indicacions que es fan en aquesta matèria són excessives.

Molts Davids contra Goliat. La lluita entre les petites, mitjanes superfícies i supermercats contra ANGED i el libera-

lisme comercial –amb associacions de consumidors que, segons el lloc, defensen una posició o una altra– dibuixen una situació de permanent estira-i-arrotonsa.

La lentitud del Govern valencià a l'hora de legislar la matèria l'ha feta servir ANGED per avançar-se i fixar ja els dotze festius que obriran al públic. S'acullen a la norma estatal, que els ho permet.

Al PP no li interessa estar malament amb les famílies que viuen d'un petit comerç, però a Madrid Esperanza Aguirre dona una llibertat que aixafa els més indefensos, i al País Valencià es reserva variar el nombre de festius i manté les noranta hores setmanals, divuit més que les comunitats governades pel PSOE.

Potser per aquest afany liberalitzador les enquestes fetes amb el govern Aznar assenyalaven un desig elevadíssim (90%) de la societat d'una obertura continuada dels comerços. Avui, aquestes enquestes resten amagades en un calaix.

Victor Maceda

CAFRE TEATRE

Casa Cultura Picassent 3, 4 i 5 de Març

3, 4 i 5 DE MARÇ DE 2005

3 DE MARÇ
TITZINA TEATRO

4 DE MARÇ
FLAQUIBUTTI

5 DE MARÇ

LEO BASSI

MARATÓ TEATRE CAFRE

Dia 3, 22:30 h.
FOLIE A DEUX
TITZINA TEATRO
4€

Dia 4, 22:30 h.
NI SIQUIERA SOMOS
MAGOS
FLAQUIBUTTI. 4€

Dia 5, 23:00 h.
INSTINTOS OCULTOS
LEO BASSI. 8€

Aluminaut 3 dies // 12 euros // Més info: www.picassentjocs.net